ҚАЗАҚ
УНИВЕРСИТЕТІ
БАСПА ҮЙІ

Философия ғылымдарының докторы, профессор
АЛТАЕВ ЖАҚЫПБЕК АЛТАЙҰЛЫНЫҢ
70 жылдық мерейтойына арналған
«ӘЛ-ФАРАБИ ҚАЗАҚ ЖӘНЕ ӘЛЕМ ФИЛОСОФИЯСЫ,
МӘДЕНИЕТІ МЕН ӨРКЕНИЕТІНДЕ»
атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

СБОРНИК
международной научно-практической конференции
«АЛЬ-ФАРАБИ В КАЗАХСКОЙ И МИРОВОЙ ФИЛОСОФИИ,
КУЛЬТУРЕ, ЦИВИЛИЗАЦИИ»
посвященной 70-летию профессора,
доктора философских наук
АЛТАЕВА ЖАКИПБЕКА АЛТАЕВИЧА

MATERIALS
The International scientific and practical conference
«AL-FARABI IN THE KAZAKH AND WORLD
OF PHILOSOPHY, CULTURE, CIVILIZATION»
Devoted to the 70th anniversary of doctor of philosophy
sciences, professor
ZHAKYPBEK ALTAEV

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
THE MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC
OF KAZAKHSTAN

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

Философия ғылымдарының докторы, профессор
АЛТАЕВ ЖАҚЫПБЕК АЛТАЙҰЛЫНЫҢ
70 жылдық мерейтойына арналған

«ӘЛ-ФАРАБИ ҚАЗАҚ ЖӘНЕ ӘЛЕМ ФИЛОСОФИЯСЫ, МӘДЕНИЕТІ МЕН ӨРКЕНИЕТІНДЕ»

атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

СБОРНИК
международной научно-практической конференции

«АЛЬ-ФАРАБИ В КАЗАХСКОЙ И МИРОВОЙ ФИЛОСОФИИ, КУЛЬТУРЕ, ЦИВИЛИЗАЦИИ»

посвященной 70-летию профессора, доктора философских наук
АЛТАЕВА ЖАКИПБЕКА АЛТАЕВИЧА

MATERIALS
The International scientific and practical conference

"AL-FARABI IN THE KAZAKH AND WORLD OF PHILOSOPHY, CULTURE, CIVILIZATION"

Devoted to the 70th anniversary of doctor of philosophy sciences,
professor ZHAKYPBEK ALTAEV

Алматы
«Қазақ университеті»
2018

Жауапты редактор:
Әсет Құранбек

Редакция алқасы:
Шаттық Әлиев, Самат Қайратұлы, Жұлдыз Аликбаева

Әл-Фараби қазақ және әлем философиясы, мәдениеті мен өркениетінде: халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. 20 сәуір 2018 ж. – Алматы: Қазақ университеті, 2018. – 364 б.

ISBN 978-601-04-3377-9

Еңбекте әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті философия және саясаттану факультеті, философия кафедрасы мен әл-Фараби орталығы ұйымдастырған «Әл-Фараби қазақ және әлем философиясы, мәдениеті мен өркениетінде» атты философия ғылымдарының докторы, профессор Жақыпбек Алтаевтың 70 жасқа толуына арналған халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары жинақталған. Жинақ студенттерге, магистранттарға, докторанттарға, жоғарғы оқу орындарының оқытушыларына және көпшілік оқырман қауымның назарына ұсынылады.

ISBN 978-601-04-3377-9
© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2018

Мямешева Г.Х.
ИНТЕГРАЛЬНЫЙ ПОДХОД К.УИЛБЕРА В ПРЕПОДАВАНИИ ФИЛОСОФИИ……….......................240
Аташ Б.М., Әлиев Ш.Ш.
ОНТОЛОГИЯ КУРСЫ БОЙЫНША ЕШТЕҢЕ МӘСЕЛЕСІН СТУДЕНТТЕРГЕ ТҮСІНДІРУДІҢ ОҢТАЙЛЫ ТӘСІЛДЕРІ…………………………..244
Лифанова Т.Ю., Веревкин А.В.
«ТРАНСГРАМОТНОСТЬ» КАК КОМПОНЕНТ СИСТЕМЫ КОМПЕТЕНЦИЙ В СИСТЕМЕ СОВРЕМЕННОГО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ…………………………...246
Амантаева А.Б.
ДУХОВНОЕ ЕДИНСТВО НАРОДА – ЭТО, ТАКОЙ ЖЕ ВАЖНЫЙ ФАКТОР РАЗВИТИЯ, КАК ПОЛИТИЧЕСКАЯ И ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СТАБИЛЬНОСТЬ…...248
Аликенова К.Н.
ҚАЗАҚ РУХАНИЯТЫНЫҢ ЖАҢҒЫРУ ҮРДІСТЕРІ………………………..252
Абсаттаров Г.Р.
ПРАВОВАЯ СОЗНАТЕЛЬНОСТЬ – КРИТЕРИЯ ЗРЕЛОСТИ ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ ЛЮДЕЙ: ПРОБЛЕМЫ И СУЖДЕНИЙ…………………………………...257
Акпынар Д., Құранбек Ә.А., Әбжапарова Л.
ҚАЗАҚСТАН-ТҮРКИЯ ҚАТЫНАСТАРЫНЫҢ ТАРИХИ БАЙЛАНЫСТАРЫ МЕН ҚАЛЫПТАСУ НЕГІЗДЕРІ……...261
Байгабатова Н.К., Ашимова Д.И.
РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ДИАСПОРАСЫНЫҢ ЭТНОМӘДЕНИ БІРЕГЕЙЛІГІН ЗЕРТТЕУ ҚАЖЕТТІЛІГІ……………..265
Бекбаева М.
РОЛЬ ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ В МОДЕРНИЗАЦИИ ОБЩЕСТВЕННОГО СОЗНАНИЯ…...268
Дайрабаева Г.Б., Малдыбек А.Ж.
СОХРАНЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО КОДА – НЕПРЕМЕННОЕ УСЛОВИЕ ДУХОВНОГО ВОЗРОЖДЕНИЯ………………………...271
Нұрғалиев Қ.Т., Аликбаева Ж.Б.
ҚАЛЫПТАСҚАН МЕМЛЕКЕТТІҢ ЖАҢА БАҒЫТЫ «МӘҢГІЛІК ЕЛ» ҰЛТТЫҚ ИДЕЯСЫ...274
Жунуспаев Ж.Е.
АЗАМАТТЫҚ ҚОҒАМДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУДА ҮКІМЕТТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАРДЫҢ РОЛІ...277
Нарбаев Б.
ПРАВОВАЯ КУЛЬТУРА КАЗАХСТАНА: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМЫ………..............................281
Каражанова Ж.Қ.
СЕРІКТЕСІТІК ПЕН СЕНІМДІЛІК НЕГІЗІНДЕГІ ҚАЗАҚСТАН-ҚЫТАЙ ЫНЫТЫМАҚТАСТЫҒЫНЫҢ БАСЫМДЫҚТАРЫ………………………...283
Абишев Н.А., Мамилина С.К.
ВЗАИМОСВЯЗИ ПОДГОТОВКИ И ПЕРЕПОДГОТОВКИ КАДРОВ В УРОВНЕВОЙ СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ…………………………………..288
Качеев Д.А.
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ИССЛЕДОВАНИЮ ДУХОВНОСТИ: ДИАЛЕКТИКА И ФЕНОМЕН ДУПЛИКАЦИИ……………………………..292
Мацюк Д.А.
ЦЕННОСТЬ МЕЖНАЦИОНАЛЬНОГО СОГЛАСИЯ В КАЗАХСТАНЕ В КОНТЕКСТЕ МОДЕРНИЗАЦИИ ОБЩЕСТВЕННОГО СОЗНАНИЯ……………………..297
Tastemirova A., Ryskieva A.A.
SUCCESSFUL AND EFFECTIVE PROFESSIONAL ACTIVITY THROUGH DEVELOPING PROFESSIONAL COMPETENCE……………………...301
Құдайбергенов С.Е., Исмағамбетова З.Н.
МӘДЕНИ МҰРАНЫ САҚТАУДАҒЫ МУЗЕЙДІҢ ҚЫЗМЕТІ……………………………… 304
Alpysbayeva A.E.
USE OF PHRASEOLOGIES IN FLT…………………………………………..307
Балабекұлы Д., Жаримбетова Р.Н.
ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ АҚПАРАТТЫҚ КЕҢІСТІГІН ҚОРҒАУДАҒЫ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕР………………………………………………………...309
Паридинова Б.Ж.
БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ РУХАНИ ДҮНИЕТАНЫМЫ ТҮСІНІГІ..312
Құдайбергенова Н.Ж.
РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ АЯСЫНДАҒЫ МӘДЕНИЕТТЕР СҰХБАТТАСТЫҒЫ……….....… 317
Молдағалиев Б.Е., Рахметова Ж.А.
РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ ЖӘНЕ ШЫҒЫС ПЕН БАТЫСТЫҢ ӨРКЕНИЕТТІК СҰХБАТЫ………………………………………………………...319

development is determined biologically and is associated with the socialization and individualization of the individual, which consciously organizes its own life, and therefore its own development

Summarizing we can conclude that the professional competence is the basis for the effectiveness and success of the professional activities of a specialist, in particular, and a teacher-psychologist. In our understanding, the professional competence of a psychologist educator is an integral, dynamic, under certain conditions, rapidly developing characteristics of the subject of professional activity (teacher-psychologist), consisting of special, individual-personal competence and competence in communication; which is the basis of efficiency and success of professional activity.

Reference:

1. Концепция развития образования Республики Казахстан до 2015 года // http: // www. edu.gov.kz
2. Государственная программа развития образования в Республике Казахстан на 2005-2010 годы. – Астана, 2004 год // http: // www. edu.gov.kz
3. Адольф В.А. Формирование профессиональной компетентности будущего учителя // Педагогика. – 1998. – № 1. – С.72-75.
4. Балгимбаева З.М., Ахтаева Н.С. Психологическая служба в школе: учебно-методическое пособие. – Алматы: Казак университеті, 2005. – 76 с.
5. Бекманова А.Б. Педагогические условия профессионального самовоспитания студентов педвузов: дис. … канд. пед. наук. – Шымкент, 1997. – 178 с.
6. Введенский В.Н. Моделирование профессиональной компетентности педагога // Педагогика. – 2003. – № 10. – 51-55.
7. Варданян Ю.В. Строение и развитие профессиональной компетентности специалиста с высшим образованием (на материале подготовки педагога и психолога): автореф.докт. пед. наук. – Москва, 1998. – 38 с.
8. Жантлеуова Ш.К. Формирование профессиональной компетентности студентов в процессе педагогической практики: автореф. … канд. пед. наук. – Алматы, 2006. – 24 с.
9. Зволейко Е.В. Становление профессиональной компетентности студентов – специальных психологов в образовательном процессе вуза: дис. … канд. пед. наук. – Чита, 2004. – 223 с.
10. Изделеуова А.Б. Развитие ключевых компетенций старшеклассников в процессе домашних учебных занятий (на примере истории Казахстана): автореф. … канд. пед. наук. – Караганды, 2007. – 25 с.
11. Кибардина Л.П. Проблемы и пути повышения профессиональной компетентности школьного педагога (в новых социально-экономических условиях): автореф. докт. пед. наук. – Бишкек, 2000. – 34 с.
12. Кенжебеков Б. Сущность и структура профессиональной компетентности специалиста // Высшая школа Казахстана. – 2002. – № 2. – С.171-175.
13. Мендалиева Р.Т. Организационно-педагогические условия функционирования психологической службы в школе: дис. … канд. пед. наук. – Алматы, 2003. – 169 с.
14. Низамова М.Н. Формирование грамматической компетенции учащихся начальной ступени школы с уйгурским языком обучения (на материале категории рода русского языка): автореф. … канд. пед. наук. – Алматы, 2007. – 27 с.
15. Сорокина Т.М. Развитие профессиональной компетенции будущего учителя средствами интегрированного учебного содержания // Начальная школа. – 2004. – № 2. – С.110-114
16. Шерьязданова Х.Т. Психолог в детском саду: учебное пособие. – Алматы: Рауан, 1997. – 56 с.
17. Тусельбаева Ж.А. Формирование страноведческой компетенции студентов в условиях информатизации профессионального образования: канд. пед. наук. – Алматы, 2000. – 150 с.

Құдайбергенов С.Е. (Қазақстан);
Исмағамбетова З.Н. (Қазақстан)

МӘДЕНИ МҰРАНЫ САҚТАУДАҒЫ МУЗЕЙДІҢ ҚЫЗМЕТІ

«Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» атты Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлының 10 қаңтарда Қазақстан халқына жолдауы жарияланды.

Елбасы Жолдауы – мемлекет бұған дейін қолға алып, сәтті жүзеге асырып келе жатқан индустрияландыру, цифрландыру, Қазақстанның үшінші жаңғыруы бастамаларына тың серпін берген маңызды құжатты жүзеге асырудың лайықты жалғасы.

Ұлттың әлеуетін арттыру үшін мәдениетіміз бен идеологиямызды одан әрі дамытуымыз керек. «Рухани жаңғырудың» мән-маңызы да нақ осында [1] деп атап өтті биылғы жолдауында.

Рухани жаңғыру ұлттық құндылықтарымыз, мемлекеттің ұлттық құрылымы, қазақ елінің тарихи мұралары туралы айтылады. Біздің бүгінгі ең басты мақсатымыз — елімізді дамыған 30 елдің қатарына ену. Сондықтан Елбасы мақаласында заманға сәйкес жаңғыру, оның ішінде рухани жаңғыру мәселесі жан-жақты талданып, таяу жылдарға ауқымды міндеттер қойып берді. Шын мәнінде, көз ілеспес шапшаңдықпен дамып, жедел өзгеріп отырған мына дүбірлі дүниеде Елбасы айтқандай, сана-сезіміміз бен дүниетанымымызға әбден сіңісті болып қалған таптаурын қағидалардан арылып, рухани жағынан серпілуіміз, жаңғыруымыз қажет. Бұл арада рухани жаңғырудың ең басты шарты – ұлттық кодымызды сақтау екенін әрдайым есте ұстап, әлемдік өзгерістерге сай жаңаша ойлау жүйесін қалыптастырғанымыз абзал. Ұлттық кодты сақтау дегеніміз – ұлттық болмысымызды

нығайтып, оны ұрпақтан-ұрпаққа мұра ету деген сөз. Ұлттық болмыстың өзі біздің ежелден келе жатқан қазақи салт-дәстүрлерімізден, мәдениетімізден, барлық рухани құндылықтарымыздан бастау алады десек, мына өзгермелі дүниеде сол құндылықтарымызды заманға сай одан әрі байытып, дамытып, оны бүгінгі ұрпақтың санасы мен тұрмысына сіңіру арқылы жаңа ғасырдың жаңа ұрпағын қалыптастыру деген сөз [2, 3 б.].

Осы орайда Елбасының тікелей бастамасымен қолға алынған «Мәдени мұра» бағдарламасы – еліміздің рухани-мәдени өміріндегі айтулы құбылыс болды. Қазақстанда мұражай ісінің дамуы мен гүлденуіне бастау болған – «Мәдени мұра» мемлекеттік бағдарламасы. Бұл бағдарламаның мақсаты – елдің тарихи-мәдени мұрасын зерттеу, қалпына келтіру және сақтау, тарихи-мәдени дәстүрлерді қайтару, шет елде Қазақстанның мәдени мұрасын үгіттеу. Мәдени мұра саласындағы проблеманың қазіргі жай-күйін талдау

Қазақстанның мәдени мұрасының қазіргі жай-күйі сан ғасырлық дәстүрлерді сақтау мен одан әрі дамыту жөніндегі шаралар кешенін қолдан келгенше қамтамасыз етілумен, тарих пен мәдениеттің жаңа ескерткіштерінің ашылуымен, кесенелерді, ескі мешіттерді, ежелгі кенттерді тұмшалаумен, қалпына келтіру жөніндегі жұмыстардың жандануымен, олардың негізінде жаңа тарихи-мәдени мұражай-қорықтардың құрылуымен сипатталады.

Мәдени мұра бағдарламасының аясында Республика мұражайларының қорында сақталған тарих пен мәдениеттің жылжымалы ескерткіштері тұрақты түрде қалпына келтіру жұмыстарын жүргізуді қажет етеді. Осыны негізге ала отырып, ұлттық тарих үшін айрықша мәні бар мұражай қорларын қалпына келтіру мен түзу жөнінде орталықты құру мүмкіндігін қарау қажет.

Бағдарлама ұлттық мәдениет, ұлттық тарих үшін ерекше маңызы бар тарихи-мәдени және сәулет ескерткіштерін қалпына келтіру, мемлекеттік тілде әлемдік ғылыми ойлар, мәдениет және әдебиет жетістіктерінің үздіктері негізінде толымды қор жасауды зерттеу жүйесін құруды қарастырады. «Салынған жол, тұрғызылғын ғимарат, тіпті ең озық ғылыми жаңалық саналатын жаңа технологияның өзі жыл сайын тозады, ескіреді, ал бабаларымыз айтқандай, ешқашан азбайтын, тозбайтын, керісінше ұрпақ санасына шұғыла шашатын мәңгі өлмейтін құдіретті күштің аты – ғылым мен мәдениет. Ендеше сол ата-бабаларымыздың тарихи-мәдени мұрасын бірлесіп түлетейік» [3, 5 б.] – деді Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев.

Өзінің тарихын, тілін, мәдениетін білетін, сондай-ақ заманына лайық, шет тілдерін меңгерген, озық әрі жаһандық көзқарасы бар қазақстандық біздің қоғамымыздың идеалына айналуға тиіс деп атап өтті. Бұл тұрғысынан мұражайдың атқарар орны зор.

Мәдениеттің артефакттарын, мұраларын жинақтаушы, сақтаушы, халыққа таныстырушы, ұрпақтан ұрпаққа тасымалдаушы институт, ол – мұражай. Бүгінгі күні Республикамыздың әрбір өңірінде әр түрлі салада жұмыс жасайтын мұражайлар бар. Әрбір мұражай өз өңірінің тарихы мен мәдениетін, естелігі мен мұрасын сақтаушы, жасаушы, таратушы, насихаттаушы ретінде сол өңірдің мәдени мекемесі және білім ордасы болып саналады. Қазақстанның бай тарихи және мәдени мұрасын халықаралық деңгейде насихаттау; мемлекеттік және салалық бағдарламаларын іске асыру барысында жинақталған жаңа және жүйеленген білімді ғылыми айналымға енгізу жөнінде ұсыныстар әзірлеу; Тарихи-мәдени мұраны туризмді дамыту үшін белсенді пайдалану, тарих және мәдениет ескерткіштерін туризм инфрақұрылымының маңызды бір бөлігі ретінде қарастыру; тарихи-мәдени мұраны халыққа кеңінен тарату мақсатында қоғамдық білім және бұқаралық ақпарат салаларына аудару жолдарын іздестіру. Осы мақсат-міндеттердің негізінде Қазақстанның әрбір аймағындағы мәдени-тарихи ескерткіштер жаңғыртылды, қайта жөндеу жұмыстары жүргізілді. Археологиялық қазба жұмыстары мен зерттеу жұмыстары негізінде тарихи-мәдени мұралар табылды. Осы қазбаларды, ашылуларды сақтау орны ретінде мұражайлардың қызметі арта түсті.

Мұражай сондай-ақ, жалпы адамзат баласының өмірінде және рухани мәдениетті танытуда, зерттеу мен насихаттауда үлкен рөл атқарады. Әсіресе, ұлттық, мәдени, азаматтық, әскери, еңбек жетістіктерін, әдет-ғұрып, салт-дәстүрдің ерекшеліктерін оқып үйренуге оның көмегі зор. Мұражай – табиғи-тарихи, материалдық және рухани мәдениеттің ескерткіштерін, сонымен қатар ағартушылық және дәріптеу қызметіндегі тарихи жәдігерлерді жинау, тану, сақтау және пайдалану ісімен айналысатын мекеме.

Мұражай ісі ғылымның, білім беру ісінің маңызды бір саласы. Осы уақытқа дейін Қазақстандағы мұражайлар көбінесе тарихи-өлкетанулық бағытта жұмыс істеп келді. Кеңес дәуірі кезеңінде жалпы тарихи, тарихи-революциялық, әскери-тарихи, этнографиялық, өлкетану мұражайы болып бөлінді де, олар жалпы мұражайлардың негізгі бөлігін құрады. Қазақстанда қазірде тарихи-өлкетану мұражайлары басым. Соңғы кезде қолданбалы мұражайлардың мәселелеріне көп көңіл бөлінуде. Себебі, мұражай жұмысында ғылыми-жинақтау, ғылыми-қор, экспозициялық, көрмелік, білімдік, тәрбиелік, насихаттау бағыттары жұмыс істеп, жас ұрпақты тәрбиелеу жұмысында маңызды рөл атқаруда.

Мұражай ісіндегі ерекше бағыты инфрақұрылымдар, оның дамуы мен мемлекеттік қолдау көрсетілуі; мәдениетті дамыту бағдарламасын мұражай ісінің құралдарымен әдістерімен жасау мен оны жүзеге асыру болып табылады. Бұл үдеріске айтарлықтай күш материалды және рухани мәдениеттің ескерткіштерін басты сақтаушы болып табылатын мұражайлар атынан жүзеге асады. Бүгінгі күні республикада тарихи-мәдени мұраны сақтау мен дәріптеу жөніндегі мемлекеттік саясаттың белсенді жетекшісі саналатын түрлі профилдегі мұражайлар жұмыс істейді. Мұражайлар рухани тірек бірлестігінің мүшелеріне қызмет етсе, ал мұражайлық жинақтарға шоғырланған мәдени-тарихи мұра қоғам идеалдарын қалыптастыру үдерісіне әсер етеді. Бүгінгі мұражай мұраты осыған келіп тіреледі.

Мұражайлардың есептік-сақтау және жаңалау жұмыстарының жоғары ғылыми деңгейін қамтамасыз ету мақсатында әлемнің барлық музейлеріндегі ереже, талаптар мен жұмыс тәжірибесінің негізінде құрылған «Мұражай құндылықтарын есепке алу мен сақтау бойынша нұсқау» жасалды. Республика мұражайларының қызметкерлерінде жинақтау қызметінің, экспонаттарды ғылыми өңдеудің, сақтаудың, жөндеудің зор тәжірибесі жинақталған. Мұражайларда суреттердің, сызбалардың, мүсіндердің, металлдар мен жұмсақ металлдардың, қорсақтау және фотозертханалары жаңа техникалық құралдармен жабдықталған. Бұл мұражайларда жаңғыртуға (реставрацияға) жататын жәдігерлер қарастырылып, оның нәтижелері қабылданатын Жаңғырту Кеңестері жұмыс істейді.

Авторлық картотекалар мен мұрағат қорларының жұмыстары; қорды ары қарай толықтырушы иегерлер мен жинақтаушылармен жұмыс; қорларда жәрмеңке жобаларын жасау, жәрмеңке тұжырымдамасын қалыптастыру, әдістемелік және баспа жұмыстары, жаңғырту мәселесі бойынша тағылымдамалар, елге белгілі қоғам қайраткерлерінің шығармалашылықтарын насихаттау жөніндегі жұмыстар, баяндамалар, түсініктемелер, пікірлер, ғылыми-дәріптеу мақалаларды талдау жұмыстары жүргізіледі. Менің ойымша қазіргі мұражайтанулық білім беру мынадай қағидаттарға негізделуі тиіс: біріншіден, гуманитарлық, әлеуметтік-экономикалық, жаратылыстану, жалпы кәсіби және арнайы пәндер енгізілген университеттік білім жүйесіне тірек артқан фундаменталды білім беру, екіншіден, оқу үрдісіне енгізіліп жатқан жаңа кредиттік технология бойынша интерактивті, қашықтықтан (дистанциялық) оқыту, қысқартылған модульдік оқу сынды әдіс-тәсілдерді тиімді қолдану арқылы білім сапасын жетілдіру болып табылады. Қазақстан мұражайларының жұмысында ғылым мүлдем кенже қалғанын мұражай ісінің теориясы мен тәжірибесін жете игерген маманға байланысты екендігіне күмән келтіруге болмайды.

Қазіргі қоғамдық өзгерістер мұражайларға деген сұраныстар өсіруде. Мәселен, мұражайландырылған ашық аспан аясындағы қорық-мұражайлар, экомұражайлар, саяси қуғын-сүргін құрбандарына арналған мұражайлар, қоғамдық немесе антропологиялық мұражайлардың бой көтеруіне байланысты туристік-экскурстік бағыттар мұражайлар үшін ерекше орын алуда. Сондықтан, олардың жұмысын мұражай жүйесіндегі әлемдік талаптарға сай орайластыра ұйымдастыру үшін білікті кәсіби мұражайтанушы мамандар бүгінгі күннің басты мәселесі.

Музей (гректің museion – «орын», «музаға арналған орын», «муза ғибадатханасы») деген түсінік береді. Грек философтарының ерекше салтанатпен безендіріліп, жиын жасауға арналған сәнді ғимараттары антика дәуірінде осылай аталған. [4, 56 б.]. Музей табиғат және адам қолымен жасалған өнер туындылары мен көне заман ескерткіштерін, үлгі-нұсқаларын зерттеп жинаушы, сақтаушы, әрі бұл мұраларды ұрпақтан-ұрпаққа жеткізе отырып солардың негізінде қоғам мүшелеріне тәлім-тәрбие беретін ғылыми-мәдени мекеме. Немесе, әртүрлі этникалық мәдени дәстүрлердің және ұрпақаралық диалогты, тілдесуді, жүздесуді ұйымдастыратын айрықша мәдени кеңістік.

Бүгінгі музейтануда қалыптасқан ғылыми тұжырымдарға сүйенсек, атқаратын қоғамдық функцияларына қарай әлеуметтік институт ретінде музей – мәдени, тарихи және ғылыми құндылықтарды сақтауға, музейлік заттар арқылы мәліметтерді жинақтап таратуға, өскелең ұрпаққа ата-бабамыздан қалған мұралар жөнінде тәлім-тәрбие беруге арналған тарихи қалыптасқан көп қырлы әлеуметтік ақпараттар институты.

Қазақстан Республикасының «Мәдениет туралы» заңының 24-бабында «Мұражайлар – мұражай коллекцияларын сақтау, зерделеу және көпшілікке ұсыну үшін құрылған, мәдени, білім беру және ғылыми функцияларды жүзеге асыруға және материалдық және рухани мәдениет ескерткіштерін зерделеуді, есепке алуды, сақтауды және көпшілікке таныстыруды қамтамасыз етуге бағытталған мәдениет ұйымдары» деп көрсетілген [5, 2 б.] Бұл анықтаманың нақты қалыптасуы барысында музейлер ұзақ уақытқа созылған пікірталастар мен тәжірибелерді басынан кешірді. Бүгінгі музейтану ғылымында кеңінен қолданылып жүрген «музей миссиясы» деген ұғым бар. Ғылыми ортада қалыптасқан пікір бойынша музей миссиясы – тарихи-мәдени құндылықтарды сақтау және қорғау арқылы бүгінгі және болашақ мәдениетті бір-бірімен сабақтастыру болып табылады.

Сондай-ақ, Цифрлық білім беру ресурстарын дамыту, кең жолақты Интернетке қосу және мектептерімізді видеоқұрылғылармен жабдықтау жұмыстарын жалғастыру қажет деп ерекше атап

өтті жолдауында, бұл тұрғысынан музей ісіндегі ақпараттық технологияларды енгізудегі басты мақсат – техниканың көмегі арқылы халыққа үздіксіз білім беру, музей коммуникациясын қазіргі заман талабына сай бейімдеу болып табылады. Қазіргі заманғы музей технологиясында сенсорлы ақпараттық киоскілерді қолданысқа енгізудің музей үшін де маңызы зор. Қазіргі жаһандану заманында ақпараттық технологиялардың дамуы, музей саласына цифрлы жүйелерді енгізуге алып келіп, музей өзінің көрермендеріне қажетті ақпаратты осы технологиялар арқылы ұсынады. Жаңа технологиялар экспозициялауды көркемдеп, әрбір жәдігерге қосымша мәтіндік және түсініктеме беріп, виртуалды көрме ұйымдастыруға және қордағы жәдігерлер туралы толық мәлімет алуға мүмкіндік береді. Қазіргі заман музейлерінде сенсорлы ақпараттық киоскілер, экспозиция мазмұнын ашатын электронды көмекші немесе ақпарат беруші жүйесі қызметін атқарады. «Алматы қаласы музейлер бірлестігі» музей технологияларымен жабдықталған, олар «Алматы музейі, «Мультимедиялық дәстүрлі музыка орталығы», «Ықылас атындағы халық аспаптары музейі».

Сенсорлы киоскілер экспозициядан тыс, яғни экспозиция тақырыбына сай музей қорындағы құндылықтарға саяхат жасататын электронды көмекші құрал қызметін атқарады.

Жинақтарды құрастыру және әлеуметтік жағдайды жайғастырудағы жаңа әдістемелерді қолдану арқылы «ескіні сақтау» музейдің дәстүрлі моделі үнемі трансформацияланып отырады. Модернизацияның қажеттілігін ұғыну жаңа технологияның ізденуіне, оны қолданысқа енгізу музей ісінде жаңа импульске алып келеді. Сонымен қатар, жәдігерлер туралы толық ақпараттар алып, өнер туындысы арқылы бойындағы тарихи және идеялық мән-мағынасын жеткізе алады. Ең бастысы, келушілер мен музейдің арасындағы қарым-қатынасты арттырады.

Қорыта келгенде, адами капитал − жұмыскердің еңбек ету мүмкіндігін, олардың еңбегінің жемісі болуын, еңбек өнімділігі мен сапасын кетеретін білім, біліктілік ілім, тәжірибе нысанында адамдарға салынатын капитал. Адами капитал заттық (жеке) капиталдан: сатылмауымен, сатылып алынбаушылығымен, тек қана адам капиталы жасаған қызметтер ғана сатылатындығымен дараланады. Адам капиталын иеленуші оның қожайыны да бола алады. Адам капиталын құру үшін материалдық қаражат жеткіліксіз, осы капиталды иеленушінің еңбегі, сонымен қатар отбасы мен қоғамның рухани және мәдени салымдары қажет.

Әдебиеттер:

1. [Электронды ресурс] http://www.akorda.kz/kz/addresses/addresses
2. Егемен Қазақстан. 20 қараша 2017 ж. № 223.
3. Нысанбаев, Ә. Асан қайғының ақиқаты: Сұхбат / Ә.Нысанбаев; Сұхб. Р. Төленқызы // Ақиқат. − 2004. − №5. − Б. 24-29.
4. Юренева Т.Ю. Музееведение: Учебник для высшей школы М: Академический проект 2004, − 564 б.
5. "Казахстанская правда" от 26 декабря 2006 года №271.

Alpysbayeva A.E. (Kazakhstan)

USE OF PHRASEOLOGIES IN FLT

In each cultural context there are typical modes of expression that assemble words in order to signify something that isn't limited to the sum of the meanings of the single words that compose them. That is phraseology, one of the brightest and most efficient means of language. Metaphorical, emotionality, expressiveness – all these qualities of phraseological units attached to the imagery of speech and expression. As A.Kaidar pointed out: "The whole life and history of any nation and ethnic groups are kept in their languages. Generation of any people can be acquainted with substances, phenomenon, social relations just through language, then through words, phrases and phraseologies" [1]. Undoubtedly own life lived phraseological units in the texts of the media, especially in the newspapers. Is no accident, professor GO Winokur believed that the newspaper language essentially through "frazeologisirovan". Phraseologies able to perform role of the headlines, but also witty, born "on the fly" sayings, which can later turn into a stable speech education.

Phraseology is a domain of linguistic study which to a high degree illustrates the correlation between language and culture. In a typological approach, it is necessary to define and classify the types of cultural information which are illuminated by lexical collocations. Clearly, the recent development of cognitive linguistics and conceptual analysis in the 1980s and 1990s can provide a reliable foundation for this kind of investigation. A further important reason why cultural information should be included in an account of linguistic meanings concerns the needs of lexicography today. For the practical purposes of compiling a dictionary of lexical collocations, a number of theoretical points must be elucidated concerning the general problem of cultural markedness.